

DISTRIKTSJÆGEREN PÅ BUKKEJAGT

MICHAEL SAND 1. JUNI 2021
BUKKEJAGT I NORDLAND JAGTEN RIFFELJAGT

LINK: [Bukkejæger: Otto Pedersen var distriktsjæger. Læs portræt \(netnatur.dk\)](#)

Mens Otto Pedersen var distriktsjæger (skytte) på Orupgaard Gods på Falster, havde han blandt andet til opgave at skyde råvildt til herskabet. I sin erindringsbog mindes han nogle af de bukke, som han har skudt, og du kan her læse om dem

Tekst: Henning Kørvel

Otto Pedersen, var hans navn. Han var distriktsjæger eller fasanjæger (skytte) på Orupgaard Gods nær **Nykøbing F.**

Min far købte en (tysk) korthår af ham i slutningen af 1940-erne, men han havde den kun indtil den var alene hjemme og blev passet af min bedstefar, og af kedsomhed sprættede en sofa og lænestol op. Så sluttede festen.

Det skal Otto Pedersen ikke lastes for. I 1966 udgav han sine erindringer ”Distriktsjægeren fortæller” (Forlaget Spektrum), hvor han til Carl Hauxthausen (1901-1993) beretter om sit over 60 år lange liv som herregårdsjæger.

Otto Pedersen havde været ansat på blandt andet Frijsenborg og Bregentved, før han kom til Orupgaard Gods, hvorfra han blev pensioneret.

Orupgaard Gods tilhørte iværksætteren og nytænkeren Edward Tesdorpf fra 1840-1889, og da hans søn, Edward, Frederik Jakob Tesdorpf døde i 1939, solgte enken godset til Knud Højgaard, og Orupgaard Gods ejes i dag af Thomas Højgaard.

Forestil dig, at Otto Pedersen sidder ved sit skrivebord og læser i sine jagtjournaler og mindes oplevelser på jagtens stier. På væggen foran ham hænger gevirer og bukkeopsatser, og på hanebjælken ligger rekvisitter, som han har taget fra krybskytter.

Skød bukken som seksårig

Lige midt i en samling af mine stærkeste opsatser på den ene af stuens vægge hænger en af de kønneste opsatser, jeg har.

Stængerne er ikke de allerstærkeste, men de er høje, hvælver sig smukt ud til siderne, krummer sig derefter indad foroven, hvorved opsatsen kommer ril at minde om et lille gevir.

Dens korte historie er: En skærsommormorgen red jeg ud for at ”skyde dyr til slottet”, som det hed, når man var ude for at skaffe de faste ugentlige dyr til herskabets køkken.

Da jeg i udkanten af en af skovene stod og spejdede, fik jeg øje på en stærk buk, der kom jagende med en spidsbuk, og da den stærke buk standsede op cirka 150 alen (94,15 meter) fra mig, så skød jeg den en kugle på bladet.

Da jeg noget efter red hen over en skoveng, standsede hesten pludselig med et sæt, og der i det høje græs lige foran hesten, lå det dejligste bukkelam og så sig ubekymret om.

Jeg mærkede lammet, så jeg i hvert fald i kikkert senere kunne kende det og red så videre med min skudte buk.

To-tre uger senere så jeg moren til lammet gå og fouragere ude midt i den samme skoveng, og jeg så dens mærkede lam komme frem af en egekultur tæt ved.

Men det passede skam ikke ”den gamle”, for den for efter lammet og forfulgte det hen til tykningen og gik så igen ud midt i engen og essede videre.

Lidt efter kom lammet dog igen ud af de tætte egepurrrer og listede hen imod moren. Men hun ville nok hverken høre eller se sit lam ude på engen, for den for igen efter lammet og jog det ind i de tætte pur og gik så atter ud midt i engen.

Dette gentog en halv snes gange, og til sidst turde den lille uartige unge dog ikke forsøge sig mere, men nøjedes med at stå i kanten af egepurrene og se langt efter sin strikse mor.

Om det mærkede lams skæbne kan jeg sige: Jeg så det springe lystigt over skovengen, så det blive spidsbuk, gaffelbuk en endelig stærk seksender.

Som seksender blev den med årene en mere og mere stridbar og krasbørstig herre, og den blev så grov i mælet, at jeg kunne kende den på stemmen, når jeg ved nattetide kom i nærheden af den.

År efter år så jeg den sætte op om vinteren, feje om våren og jage med råer om høsten. En og anden gang så jeg den i drabelig tvekamp med andre stærke bukke.

I seks år klarede den sig for strenge vintre, lygtemænd, snaretyve og jagende køtere. Men som min barnepige sagde:

”Vi er alle Vorherre en død skyldig”, og derfor en sommerdag, da denne statelige buk stod ude i den samme skoveng og slog efter fluer – på samme sted, hvor jeg fandt den som lam og mærkede den, hvor jeg havde set blive tugtet af moren. På samme sted skød den en kugle præcis på bladet. Den gik inden for i purrene. Her stod den forendt, halvt oprejst, fordi den var blevet hængende fast i en gren med opsatsen.

Otto Pedersen er her klar til en af sine daglige runder på godsets jorder. (Efter Jægerbogen, 1959).

Mår på stengærdet

Hvor man nu kunne nænne at skyde sådan en gammel bekendt?

Det da så ligetil – så menneskeligt, at man gerne vil skyde en stærk buk, især når man skal, enten man vil eller ej. Men som jeg altid har sagt, når man er mest menneskelig, er man gerne mest umenneskelig.

En bitterlig kold vinternat med sne og en fuldmåne, der lyste, så jeg på lang afstand kunne se råvildt og harer færdes rundt om mig, stod jeg og holdt vagt i udkanten af en skov.

Jeg stod et lille bøsseskuds afstand fra stengærdet, der bugtede sig langs skovkanten. På en frømark uden for skoven kunne jeg tælle 30-40 stykker råvildt og næsten hundrede harer.

Jeg talte råvildt og harer, så på månen og træernes blålige skygger i sneen. Klokken var henad 2.00, alt var tyst, kun nu og da lød et ugleskrig, og en pibende mus, og så var der også en ræv, der halsede langt ude i det fjerne. Ellers kun den store stilhed.

Når jeg nu netop mindes denne vinternat fremfor mangfoldige andre, så er det, fordi at ligesom jeg nu står der og tæller dyr og harer og lytter til stilheden, kommer der noget, der ligner en mår springende hen ad stengærdet.

Det kom nærmere og nærmere, og jo nærmere det kom, jo mere kom det til at ligne en mår. Jeg tog til bøssen, og jo det var en mår.

Den sprang fra sten til sten, og da den nåede ud for mig og var 40-50 salen borte, skød jeg, og der lå måren forendt, men som det skud dog skraldede og rungede i den stille nat, og som dyrene og harerne et øjeblik for forfjamskede om mellem hinanden derude i frømarken.

Det var en kold nat, men målt i skydepenge en god nat, for det er jo hverken hverdags-eller hvernatsmad at skyde en mår i kostbar pels.

Tag De bare dyret!

Otto Pedersen fortæller om naboerne til de godser, hvor han har fungeret som skytte, og de var både mindre gode og brillante, ja, ligefrem storslåede.

Den seksender der henne over reolen minder mig om en af dem. En dag gik jeg ud for at skyde bukke, men dyrene var så forunderligt vanskelige at komme til.

Men så kommer der lige med et en langhåret køterhund jagende med en stærk buk ganske nær ved vildthegnet.

Hunden var lige i hælene på bukken og var allerede ved at nappe efter dens køller. Situationen var kritisk for bukken og for resten også for både hunden og mig, der absolut skulle have skudt en buk inden middag, og ligeså absolut skulle have bremset hunden.

Nu var det lige ved at være et vel langt hold, men den der har speciel rutine i at skyde dyr med hagl, kan nu også med absolut sikkerhed skyde råvildt på ret lange hold, men for den der ikke netop har denne specielle rutine, er det dog halsløs gerning.

Hunden var jo det vigtigste. Kort sagt, jeg fløjtede og kaldte på hunden, men selvfølgelig forgæves. Så skød jeg til hunden og derefter til bukken.

Hunden faldt forendt, men gæt, om ikke bukken gik 15-20, måske 30 alen hen til vildthegnet, sprang over og faldt så forendt, ikke en alen fra skellet, men på fremmed jagtgrund.

”Så skulle da også, tænkte jeg harm i hu, for jeg skulle jo netop have fat i et par bukke i en fart”. Men hvad sagde manden, der havde ejendomsret til bukken?

Hans Nielsen, hed han. Han sagde: ”Tag De bare dyret” og føjede til: ”Skulle det ske en anden gang, så bare tag det”.

Ja, så brillante jagtnaboer kunne man også rende på, Nielsen fortjener at mindes frem for mange andre.

Man siger nok, at man ikke både kan stange ål og gå på harejagt. Nå nej, men jeg kendte dog en gammel krybskytte, når han var ude at stange ål, så var han da omtrent lige så meget på harejagt på engene, der stødte op til gjorden, hvor han stangede ål.

Siden har jeg ikke taget det gamle ord bogstaveligt. Men selv om vi almindelige dødelige ikke både kan stange ål og gå på harejagt, så kan man da godt både vise en dressurhund frem i marken, skyde dyr i spring med kugle og fortælle røverhistorier på en gang altså, og det er da altid noget.

På væggen her foran mig hænger en seksender. Om den husker jeg, at jeg var ude at vise en dressurhund frem i marken for hundens nye ejer.

Når det var overstået, var det meningen, at jeg ville have fat i en buk. Hunden gik helt godt og fik for resten ærespræmie en tid efter.

Men ligesom vi nu allerbedst går derude midt i den store hovmark og ser på hundens arbejde, og jeg samtidig går og fortæller den ene jagt- og krybskyttehistorie efter den anden, så kommer der farende op af en lille, men dyb grusgrav 12-14 stykker råvildt.

Dyrene havde god fart på, så inden jeg fik drillingen af skulderen, var den stærkeste buk i rudlen nået ud på 130-140 alens afstand.

Nå jeg skød, og der lå bukken med en kugle præcis på bladet, og det synes jeg jo ikke, at der selvfølgelig var noget mærkeligt i, og det er der jo heller ikke.

Men hundens ejer syntes nok noget andet, for han sagde:

”Det var pokkers, for De standsede ikke et skridt, og De afbrød ikke et eneste ord i den røverhistorie, De var midt i at fortælle. Det kalder jeg en kunst”.

”Kalder De det for kunst. Næh, det hele er, at man er sig sit ansvar over for dyrene bevidst, svarede jeg. Jeg mener, at man må da se sig godt for – for dyrets skyld.

Otto Pedersen på pyrsch. Han skulle skyde råvildt til godsets køkken, og i bukkejagttiden var det ældre bukke, han var på udkig efter. (Efter Jægerbogen, 1959)

Det er hændt mig på ganske åben mark, at jeg har stået over for en uvan tyr eller stud, der var blevet så vild, at den ville fare til at tage mig på hornene og var livsfarlig for mennesker og derfor skulle skydes.

Ved sådanne lejligheder måtte man foruden at tænke på dyret også tænke på sig selv, det vil sige, se sig godt for, at kuglen kom til at sidde lidt i panden. Men sådan noget er ikke kunst.

Næh, ved De, hvad der er kunst, det er dette med fuldt overlæg og omhu på 30 alens afstand med hagl altså med hagl altså at buldre forbi til et par stykker råvildt, der kommer til godt bladskud, sætte begge skuddene i jorden 15-20 alen bagved dyrene og få det hele til at se ud som en skammelig forbier, og så for at bortveje enhver tvivl om ens gode vilje til at ramme og med alle tegn på ærgrelse, skam og skændsel, forbavset, meget forbavset og så højt at rette vedkommende der overværer hele optrinnet tydeligt kan høre det, udbryde:

”Så sku da osse, at man dog ikke kan ramme sådan et par dyr. Er det dog til at forstå?”

Billedet af Otto Pedersen med en nedlagt kongeørn skal ses i sammenhæng med indstillingen til rovfugle på den tid i begyndelsen af 1900-tallet, hvor den blev skudt. (Efter Jægerbogen, 1959).

Så ingen opdager, at det var med vilje, det er kunst Ja, men hvordan? Med overlæg og 15-20 alen bagved, spurgte hundens ejer.

”Ja, set det er en hel anden historie. Det var min måde at strejke på, når jeg synes, at det var ved at blive lidt for broget”.

Med to udstoppede kongeørne på sit skrivebord mindes Otto Pedersen, hvordan han blev fascineret over synet af en anden kongeørn, hvis spektakel fra skader, krager og småfugle blev den for meget, og den lettede og steg til vejrs.

”Vældige ørn, blev du så træt og så led ved krageskrål og solsortepjat, at du nu måtte og skulle svinge dig helt derop, hvor himlen altid er blå for der at glemme alt det hernede på jorden, som er småt og gråt?

Styrede du hid over skyen for at glemme, prøve at sprænge den lænke, hvormed selv den, som har ørnevinger, er bundet til jorden?

Ensomme ørn, har du i stilheden der over skyen dit lønkammer, en verden, som helst er din egen? Et sted, hvor du, om du så er hundrede år, bliver ung igen og oplever disse lykkelige stunder, hvor du glemmer, at jorden er til, glemmer at også du trods ørnevinger dog er dens træl.

Glemmer, ja men jo kun for en stund for, hvor højt du end flyver, hvor nær du end kommer til himlens porte, du må dog ligesom alle vi andre, når vi tager os en tur over skyerne alligevel hened på jorden igen for at fange føden.

Eller steg du derop for der i stilheden så nær ved himlens porte at forsøge løsning på gåden, hvorfra, hvorfor og hvorhen?

Ensomme ørn over skyen, der sejler du som på stive vinger frem og tilbage, rundt og rundt, stærk og sikker på dig selv, og som kommer det mig for, lyttende til selve de ensomme steders røst.

Ja, sådan stod jeg og blev ved med at stirre efter den, lige til der kom springende langs foden af bakken, hvor jeg stod, 10-15 stykker råvildt.

Af dem skød jeg på henved 140 alens afstand en returbuk i spring. Den havde endnu lidt af den røde sommerdragt på køllerne og sorte tænder. Og fik en præcis kugle.

Del gerne artiklen hvor du ønsker...